

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
 Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
 Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
 Pre anul intregru . . . 15 fl.

Pentru Romanii'a:
 4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu

Pentru Insertiuni:
 10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
 brala pentru fiesce care publicati-
 une aparatu. In Loculu deschis
 20 cr. de linia
 Unu esemplariu costâ 10 cr

Locuinti'a Redactorului:

si
 Cancelari'a Redactiunii:

e in

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Articolle nefrancate nu se voru
 trimite decâtu numai de la corespun-
 denta regulari ai „Federatiunii“
 articlii tramisi si nepublicati se
 voru arde.

Cetimu in foia oficiala „Budapesti Közlöny“:

„La propunerea ministrului meu de justitia con-
 sideru, ca procedur'a criminala — care este in curgere
 contra mai multor'a innaintea tribunalului scaunu-
 lui Muresiului, in obieptulu pronunciametului — sê
 sisteze.

Datu Bud'a 16 decembre 1868.

Franciscu Iosifu, m. p.

Baltasaru Horvâth, m. p.

Procesulu de presa alu redactorului „Fede-
 ratiiunei“*)

pertratatu la curtea juratiloru d'in Pest'a in 7 l. c.

Cuventulu de aperare alu lui Ales. Romanu.

(Urmare.)

In opozitiunea mea fatia cu guvernulu, eu stau
 pe base legala in tota privinti'a, cã-cî autonomi'a
 Transilvaniei este intemeiata pre legi si acte publice,
 cum sunt diplom'a Leupoldina, sanctiunea pragma-
 tica, ce Transilvania o primise inca mai nainte si
 reparatu de Ungari'a, in fine tote legile Transilva-
 niei. Chiaru la 1848, dupa decretarea Uniunii, pre-
 mendiindu-se necesitatea unei legature mai strinse in-
 tre Ungari'a si Transilvania, acest'a nu potea sê-si
 gârda autonomi'a sa, ci numai sê se regulede con-
 formu recerintieloru uniunii mai strinse, ce magiarii
 pretindea d'in respectulu unitati'i nationale,
 precum se dice in legea de Uniune, dovada cã pre-
 cum Magiarii asî si Romanii considerau uniunea ca
 o cestiune de natiunalitate, prin urmare Romanii
 aveau totu dreptulu a pretinde ca Uniunea sê se
 regulede cu ascultarea si participarea totoruru
 factoriloru si mai alesu a loru, ca cei mai nu-
 merosi locuitori ai Transilvaniei; aveau totu dre-
 ptulu a pretinde, ca interesele loru nationale sê
 sînt asecurate. Eu, publicandu articlii incriminati,
 am facutu alta, decâtu am datu espressione ace-
 storu pretinsiuni. Intru o tiera libera, unde se dice
 cã domnesce libertatea si a nune libertatea preseii,
 opuzetiunea loiala trebuie sê fia ertata ba intr'o ce-
 stiune de atât'a importantia, cum este si acest'a, —
 cã la carea depinde multumirea unui poporu si pa-
 tate intre doue tiere, — credu cã este necesaria,
 chiaru intru interesulu bine intielesu alu guvernului.
 Opuzetiunea mea dara si cea d'in articlii incriminati
 nu fostu loiala, ea n'au fostu in contra legiloru, neci
 in contra constitutiunii comune, — precum a dîsu
 Dl. procur. gen., — cã-cî constitutiunea nu se ataca
 de felu candu luptâmu pentru autonomi'a unei tiere,
 ci noi avemu dreptulu a pretinde acest'a autonomi'a,
 precum l'au avutu Croati'a, si prin acest'a nu
 s'au cutriera constitutiunea, neci se stirbesce co-
 munitati'a, d'in contra, recunoscandu-se, multumirea
 s'ar fi generala. Cãtu pentru legea electorala, am
 atacatu-o si o voiu atacâ neincetatu. Noi pretin-
 demu ca sê incete acest'a abnormitate, carea arunca
 umbra si a supr'a dietei Ungariei, compusa d'in de-
 putati alesî pre basea a doue osebite legi electorale,
 pretindemu ca legea electorala in Transilvania sê fia
 analoga legii d'in Ungari'a, nu intielegu inse dupa
 liter'a, ci dupa spiretulu legii, adeca sê fia pre basea
 reprezentatiunii poporului, dar nu basata, ca legea
 unguresca, pre portiunea de pamentu, ci pre cãtulu
 de contributiune, ce platesce individulu.

Dl. procuroru gener. au cercatu chiaru si in
 punctulu despre „epistol'a volanta“ d'in primulu ar-
 ticlu incriminatu, si au gasitu motive de a me acusa,
 ca tote cã d'in contra, acelu punctu este in favorea
 articlului, de ora ce autorulu respinge acea epistola
 volanta, carea nu numai anouima, precum este, ci de
 r' fi si subscrisa, ar considerâ-o de o cursa pusa Roma-
 niloru. Totu asemene gresita este acusatatiunea ba-
 tuta pre cuventulu „antiuniunistu“ d'in acela-si arti-
 culu, carele nu este articlu de fondu, ci unu simplu repor-
 tu despre opiniunea majoritati'i locuitoriloru Tran-
 silvaniei, o simpla corespundintia, in carea autorulu
 a ardatia despre felurite lucruri, vorbesce chiar' si de
 pre tîrgu. Dl. procuroru generalu inse au scosu d'in
 articlu numai unele puncte dupa placulu sêu, — asta

*) A se vedè nr. 174, 176, 177 si 178.

procedura semena cu a feluriteloru secte crestine,
 cari tote pentru a justificâ erezia loru, si-au gasitu
 argumentele in S. Scriptura. Eu credu cã, pentru a
 se judecâ cuprinsulu unui articlu, mai nainte de tote
 trebuie a se luâ in consideratiune directiunea si spi-
 retulu lui, era nu a se scote câte-va frase fãra le-
 gatura.

Romanii au pretinsu neincetatu, ca cestiunea
 Uniunii sê se regulede prin participarea loru sêu in
 dieta Transilvaniei, unde sê fia reprezentati dupa o
 drepta lege electorala, sêu intr'unu congressu na-
 tionalu, scopulu n'au fostu de a combate in
 principiu uniunea, ci la regularea ei a-si ase-
 curâ existenti'a natiunala, desvoltarea limbei si a pa-
 strâ dupa potintia autonomi'a Transilvaniei. Ace-
 storu pretinsiuni am datu espressione si eu prin pu-
 blicarea articliloru d'in cei trei nri incriminati ai
 „Federatiunii.“

Dl. proc. gener. ni imputa si atacarea Dual-
 ismului „cã n'am acceptatu si nu acceptâmu ne-
 mica de la Dualismu.“ Este prealeveratu, dar'
 asemene parere are despre Dualismu si o
 mare parte a natiunii magiare. Noi Romanii
 suntemu si mai ingrigiti de candu s'au inauguratu
 acestu sistem, pentru cã vedemu intr'inusu o cen-
 tralisatiune in loita, ne vedemu amenintiate libertâ-
 tile cetatienesci, dar' mai alesu periclitata desvolda-
 rea si prin urmare existenti'a nostra natiunale, cã-cî
 pactulu dualistitu lu considerâmu de Uniunea
 duoru elemente in contra mai multor'a, credemu cã,
 dupa ce prin acelu-a patriei noastre s'au scurtatu dre-
 ptulu de a despune liberu a supr'a averii sale si a san-
 gelui sêu, manile guvernului si prin acestu-a a le die-
 tei unguresci sunt legate astfel, cãtu natiuniloru sorori
 regnicolari, cari impreuna sustienu acest'a patria, na-
 tiunea magiara nu pote recunosce, nu li pote dà neci
 macaru acele drepturi, cari de altmintrea li-ar' recu-
 nosce, li ar dà d'in inima.

Acusatiunea Dlui proc. gen. ca si candu in ali-
 ne'a cu „notele de banca fãra ipoteca“, intr'unulu
 d'in articlii incriminati, s'ar' cuprinde batjocura sêu
 vatemare in contra deputatiloru, trebuie sê o reducu
 la adeveratulu intielesu, si sê o splicu, pentru cã alt-
 mintrea neromanii nu o potu intielege. In aline'a
 aceea se face alusiune la urmatori'a intemplantare: Ar-
 ciepisopulu Siagun'a, carele, precum se scie, la 1848
 fusese in contra, era acum este pentru Uniune, avêa,
 precum se dice, in urmarea unei provocatiuni mai
 innalte, sê insotiesca pre comisariulu reg. Péchy in
 caletori'a sa suscepta cu scopu de a se informâ de-
 spre sentimentulu poporatiuniloru Transilvaniei, sêu
 mai bine de a propagâ necesitatea Uniunii, si ar' fi
 fostu misiunea Mitropolitulu a tienè intru acestu in-
 tielesu predice politice, dar' P. S. Sa, cunoscandu
 preabine opiniunea publica a Romaniloru si resem-
 tiulu loru in contra uniunii neconditiunata, n'au fa-
 cutu, au gasitu inse unu anghiu in Transilvania, —
 Brasieulu — unde, cunoscandu mai bine pre omenii sêi,
 crediù cã acestor'a pote sê li tiena o asemene predica po-
 litica. Aici vorbindu dara, intr'altel' dîse: „Neci Neam-
 tiulu nu ni a datu, neci Magiarii nu ni dau bani de auru,
 amendoi ni dau numai bani de hartia (bancnote),
 osebirea este cã bancnotele Neamtiului nu aveau
 ipoteca, a le Magiariloru inse ar' avè.“ Atât'a e to-
 tulu, Domniloru, si nemica mai multu. Aline'a dara,
 n'are de a face cu deputatii romani d'in Ardealu.

Dl. proc. gen. au dîsu cã in articlii incriminati
 se pretinde reactivarea situatiunii create prin patent'a
 imp. d'in 1861 si cã autorulu numai cu necadiu
 suferè lips'a legiloru d'in 1863 de la Sabiuu. — Cãtu
 pentru patente, vi marturisescu, cã noi Romanii sen-
 timu o grodia candu audîmu de patente, noe au ni-
 au adusu ele neci unu bine, dar totu nu am scapatu
 de ele neci in acest'a era constitutiunala, cã-cî dieta
 de la Sabiuu si tote legile create acolo se desfiin-
 tiara prin o simpla patenta, acest'a o recunoscu si
 Dl. proc. gen., bine cã se folosi de patent'a d'in iuniu
 ca de argumentu in favorea sa, cã adeca nemicindu-
 se acele legi si dieta Transilvaniei prin patenta
 Uniunea ar fi fapta implinita. Sê-mi permita Dl. proc.
 gen. a-i observâ cã legile aduse dupa tota form'a,
 precum se adusesse cele de la Sabiuu, ori câte escep-
 tiuni s'ar face de altmintrea in contra legalitati'i ace-
 lei diete, cã-ce ea fusese adunata pre basea repre-
 sentatiunii poporului, legile aduse de ea fusese sanc-

tionate de Monarculu, prin urmare acele nu se po-
 teâ nimicî prin o singura patenta, ministeriulu ar fi
 trebuitu sê padiésca macaru cuviinti'a constituti-
 nala si sê fia mediocitu desfiintiarea loru pre
 calea prin carea se adusesse adeca era prin acei-a fa-
 ctori cari le au si facutu, prin dieta si Monarcu. Nu
 se dorescu dar' situatiuni create prin patente si daca
 in articlii incriminati este vorb'a de legile d'in 1863,
 acea se reduce numu singuru la acele prin cari se
 asecurase Romaniloru drepturi natiunale, si nu pen-
 tru cuventulu cã acele s'au asecuratu prin dieta de
 la Sabiuu ci pentru cã acele drepturi, dupa dreptate,
 competu Romaniloru.

Daca s'ar fi sustienutu acele drepturi, daca au-
 tonomi'a Transilvaniei, in locu de a se nimicî cu to-
 tulu, se regulâ conformu recerintieloru Uniunii mai
 strinse, Romanii nu aru fi avutu cauza de a nu dorî
 Uniunea cã-cî prin ea sperau a scapâ de privilegiile
 pastrate celoru lalte natiuni, cu vatemarea loru, sperau
 a scapâ intr'altel' si de impovoratori'a contribu-
 tiune de la capu, ceea ce numai in Transilvania
 existe, sperau cã precum sarcinele publice asî si dre-
 pturile voru sê fia egale.

Dl. proc. gen. au dîsu cã articlii incriminati
 sunt in contra intregeti'i statului, cuprinlu
 a atacu ri faptime in contra legii si schimbarea sil-
 nica a constitutiunii. Dar' rogu pre Dl. proc. gen. sê
 arete unde este ataculu in fapta? unde se cuprinde
 schimbarea silnica a Constitutiunii comune? Unde
 sunt staruintiele violente de desbinare si ruptura? Cine
 si prin ce ataca Uniunea? Noi am vrutu ca prin
 Uniune sê se regulede autonomi'a Transilvaniei si sê
 se asecurdie drepturile natiunii romane, si in fine ca
 aceste sê se face prin influenti'a, prin colucarea na-
 tiunii romane. Aceste inse nu prin sila, rescolare, ci
 pre calea legii. Au nu se dice apriatu in articlulu in-
 criminatu, cã negandu-ni-se tote aceste „Vomu su-
 ferî si mai de parte, cã-cî suntemu dedati a suferî!“
 Ve cetescu, Domniloru jurati, §-ulu 6. d'in legea de
 presa, invocatu prin Dl. proc. gen. (se dâ cetire), ca
 sê vedeti cã acelu-a neci de cãtu nu se pote aplica
 la articlii incriminati, totu ce s'ar potè dice despre
 d'insii este, cã dora sunt scrisi intr'unu stilu (tonu)
 cam atîtiatu. E bine, Domniloru, nu ve mirareti de
 acest'a, candu in sa-si pres'a guvernamentala scrie in-
 tr'unu tonu inca si mai atîtiatu, cu tote aceste ni-
 mene nu o persecutedia, cã-cî se scie prea bine cã
 s'ar face fãra de vre unu resultatu.

Cestiunea inse este, precum am mai dîsu, ore
 avutu-am eu dreptulu a scrie sêu a publica articlii a su-
 pra Uniunii? Acestu dreptu alu meu cã l'am dove-
 ditu cu cele dîse pana acum, mai adaugu inca, cum-
 cã chiaru asta-di dupa deslegarea nu preafericita a
 legii de uniune, mi reservediu dreptulu atâtu in die-
 ta, de voiu avè onorea a fi realesu deputatu, cãtu si
 pre calea preseii a me folosî de tote mediocitele, cari
 mi le dà constitutiunea, si a staruî pentru suplenirea
 defectelor acelei legi, pentru schimbarea §§-loru ei,
 si chiaru a legii inse-si. La tote aceste credu cã am
 avutu si am dreptulu constitutiunala, cã-cî altmin-
 trea libertatea in Ungari'a si a nune libertatea pre-
 sei ar fi numai o frase gola, si eu atunci nu mai sciu
 ce este constitutiunea.

Cãtu pentru acusatatiunea cã, se dice in articlii,
 cumcã Comitele Sasescu fu destituitu prin calcarea
 legii, cã Transilvania este guvernata in modu abso-
 lutisticu, sunt fapte aceste, Domniloru, cari nu se
 potu negâ. Cine ar' crede cã in plin'a sesiune a pa-
 lamentulu, si candu constitutiunalismulu, precum se
 dice, domnesce in tota splendorea sa, atunci, o tiera
 este totu-si guvernata prin man'a libera, prin poterea
 discretiunaria a ministeriului.

Daca se dice in articlii incriminati „retrageti-ve
 si aperati-va celu putienu altariele si caminurile“ nu
 este amenintiare acest'a, cã-cî amenintia celu ce are
 poterea, ci este recunoscare tristei necesitati'i pentru
 Romanii, cã dupa ce li-se subtrase totu terenulu po-
 liticu sê se retraga si sê cerce mangaiarea in sinulu
 besericei si a familiei sale, siugurulu refugiu ce li-a
 mai remasu, acest'a Domniloru, este nobila resigna-
 tiune, era neci decâtu amenintiare.

Cu tote aceste, Dl. proc. gen. ne acusa de ten-
 dintie revolutionarie, la cari am tienti noi si la cari
 s'ar reduce si cuvintele: „Voi n'ati potutu schimbâ
 principiile vostre de 20 de ani!“ face mai apoi alu-

siune la starea cea atfiiata a spiretelor între Romanii Transilvaniei și chiar și la agitațiunea ce ar' este în România. La toate acestea eu ceru fapte! căci a afirmă numai simplu, nu este de ajuns. Eu potu apela la istoria! Să-mi dovedească Dl. proc. gen. său ori cine, de n'au statu Românii pururea alături cu sor'a națiune magiara întru așterea patriei? de este unu riu alu patriei în care s'nu fi cursu sange românesc? De au chiamatu candu-va Românii într'ajutoriu pre frații lor de preste margini, bine că în trist'a epoca a uniunii celor trei națiuni ar' fi avutu destula cauza? Prins'au ei armele în contr'a Magiarilor? Dl. procur. gen. amintî, că le prinseae la 1848, înse Domnilor, atunci-a fără de ace'a că, Românii credeau a fi amenințatiă chiar' esistenț'ia lor națională, a mai fostu și alte cauze politice cam secrete, cari prea bine le cunoșcem, dar' au fostu și procedur'a gresită a fratilor Magiari, căci s'nu o marturisim francu „Iliacos întra muros et extra peccatum est.“ S'nu aruncăm v'elulu uitării a supr'a acelor triste evinimente și invetiandu d'în cele trecute s'nu cultivăm spiretulu civilisatoriu alu secului presente, noi nu vremu alta decât: dreptu, egalitate și frățietate.

Nu potu trece cu tacerea acelu apelu, ce Dl. proc. gen., pentru a face presiune a supr'a onor. membri ai Curtii Juratilor, au facutu la opiniunea publică a Magiarilor, carea ar' fi culminatu în dieta. S'nu me erte Dl. proc. gen. dacă me vedu silitu a-i observă că această provocatiune au fostu forte refericita, au fostu reu alesă, pentru că și eu asiū pot' provocă la opiniunea tieriei, la a toturor Romanilor, și la acea impregiurare forte însemnată, că între deputatii romani d'în dieta n'au fostu neci o osebire în principiu cu ocașiunea desbaterilor a spur'a uniunii, ba sasii inși-si au combatutu toti acea lege.

În fine, Domnilor Jurati, după ce am spusu toate câte le am crediutu a finecesarie spre lamurirea lucrului, ve rogu ca s'nu uitati că aveti a judecă a supr'a unui concetatienu de alta naționalitate, înse prin această reflesiune nu ve ceru neci o favore. ceea ce ve ceru este ca, în consciinț'ia nedependenț'iei Dvostre, ca cetățienii liberi, singuru după convingerea Dvostre, și neinfluenț'ia de politică, s'nu aduceți judecata dreaptă și legiuită! (După acestu cuventu de așerare, ce facuse sensatiune în auditiuri, pertratarea se suspinse pre câte-va minute!)

(Finea va urmă în Nr. v.)

Cetimu în „Pester Lloyd:“

„Bucuresci 12 dec. Ve veti aduce aminte, că înainte cu câte-va lune ve scrisesem, că Bratianu justifică neașterea armari a le României prin voinț'ia contelui Andrassy de a annectă România. Ministrulu demisiunatu a aruncatu acum această acușă în fati'a lui Andrassy francu înaintea națiunii. Dacă me veti întrebă de ce a facutu această, vi voi răspunde, că Bratianu prin această a lucratu numai la demandarea lui Bismarck. La 9 l. c. veni d'în Berolinu îndrumarea de a demască tendinț'ia resboioasă a cabinetului d'în Vien'a, respectiv a celui d'în Pest'a. Ve rogu a nu dă locu cugetului, că dora aici ar' domni unu guvern romanu; totu ce se întempla aici ce-va mai însemnatu, se pune în scena d'în Berolinu și Petruburgu, Asi' acūs'a îndreptată contr'a lui Andrassy s'a formulatu în palatiulu d'în t're te i (Berolinu) și urmarea este, că Bratianu concepe noue cuvinte de focu, pentru a miscă națiunea la sacrificie pentru scopuri militari.

Transilvani'a e ținută în vedere cu deosebire. Credu că în cercurile guvernamentale d'în Pest'a este cunoscutu, cum Rusi'a înca la 1848 speculă a ved' teritoriulu transilvanu în man'a cea slabă a României. Numai pentru ace'a Rusi'a tramite principelui Carolu arme pre „credit“ d'în fabric'a de Tula. (!) D'în cuvintele lui Cogalniceanu înca veti fi vediuțu, că cabinetulu de acum propriaminte nu este de cătu unu echo alu lui Bratianu. Român'a cea mică, precum se vede d'în toate, este ca și mai înainte unu „arsenalu mare“, și abi' încap' vr'o indoieală, că la primăvera se va face încercarea a turbură de aici pacea Europeană.

D'în Parisu s'a indegetatu pan'acum, că acolo se cunoșce comedi'a d'în Bucuresci. Dlu de Montier fece atentu pre principele Carolu „că Franci'a vede domnierea lui Bratianu continuandu-se și este ca și mai înainte îngrigita de venitoriulu Românici.“ Eu știu (?) că principele Carolu s'a ostenitu de domni'a sa de umbră, și a încunoscintiatu de doue ori la Berolinu, că doreșce — a pașă în Düsseldorf. Înse înaltii s'ei consangeni au lipsa de elu în Bucuresci, și asi' elu e silitu s'nu omora tempulu aci. Pre scurtu aici nu s'a schimbatu nimica.“

În cele de pan'aci onoratulu publicu are o nouă dovadă despre modulu cugetarei adversarilor României. Neadeverurile palpabile n'au lipsa de neci o refrangere. Astufeliu de cantece cantă acum de multu corespundenț'ii unguri și jidani d'în Bucuresci, și am

avutu de nenumerate ori ocașiunea de a ne convinge, că ele nu sunt alt'a de cătu „flecure tendentioase.“ Luăm notiția de ele numai pentru ca s'nu scapăm nimic'a d'în vedere, ce ar' pot' servi cătu de puțin spre — orientarea noastră.

România.

Discursulu dlui Ionu C. Bratianu *).

(ținutu în ședinț'a de la 11 l. c. a camerei României.)

La redeschiderea ședinț'iei, d. presedinte dă cuventulu dlui I. Bratianu, spre a continuă.

D. I. Bratianu. Dloru, începu prin a face scusele mele, fiindu-că mi s'a facutu observatiune, că a răspunde la toate intrerupțiunile cari mi se facu, mai cu s'ema de onor. d. Negura, este a-i da pre multă importanț'ia, și de ace'a cerenduve scuse, că am răspunsu până acum, ve declaru că d'acum înainte me voi margini, pe cătu voi pot', s'nu mai răspundu la intreruperile cari mi se voru face, fia ele chiaru de la onor. d. Negura.

Am șfersitu cu onor. d. Apostolenu, înse mi-am adusu aminte că am facutu o nedreptate, și este de detori'a mea s'o reparu, o nedreptate în privinț'ia unui ilustru barbatu alu cărui nume l'am pronunț'iatu aci: ilustrulu Gneist.

Am d'is'u, că d. Gneist a fostu contr'a guvernului prusianu în 1863, înse trebuie s'nu adaugu că atunci candu a vediuțu că midilocele întrebunț'iate de acelu guvern au servitu a ajunge la realț'ierea patriei sale, d. Gneist a devenitu și este înca celu mai mare așeratoru alu guvernului său.

Am d'is'u că am șfersitu cu d. Apostolenu; acumu am s'nu răspundu unei alte ilustrații, unei eminienț'ie, de o altă importanț'ia, fiindu că chiaru pozițiunea ei i-o dă; am s'nu răspundu d-lui Beust, care s'a facutu organulu toturor plangerilor, toturor imputărilor ce s'a crediutu de cuvinț'ia a se face în strainetate în contr'a noastră. Daru mai ant'eu voi răspunde înca cuvintelor d-lui Apostolenu, care a d'is'u că ne-amu datu demisiunea pentru c'amu avutu consciinț'ia, că ducemu tier'a la prapastie, etc. Am d'is'u că am facutu multe gresii, și deca întemplarea me va obligă vre o dată a mai veni la potere, pot' că nu le voi mai face totu pe acelea, — speru această pentru mic'a mea inteliginț'ia, — daru suntu incredinț'iatu că era voi face gresiele. Pot' că m'am coboritu de la potere, fiindu că e bine ca unu omu s'nu se pota reitorce a supr'a toturor faptelor sale și s'nu se pota studiă și cantari ca s'nu scia cum trebuie s'nu mergă înainte, silindu-se a evita gresielele ce a comisu deja. Este, credu, de trebuinț'ia ca unu omu s'nu stea prea multu tempu susu, fiindu-că înalt'imea și greutatea lu-potu ameti, și apoi credu că și deca n'asiū fi fostu destulu de consciinț'iosu, totu era de ajunsu patimile, atacurile cele înviersionate cari s'au facutu administrației mele, pentru a o paraliză și a o sili s'nu se dea loculu altei'a: poteti vede cu cătu înviersunare s'ar' fi repetitu acele atacuri, dacă chiar' după esirea noastră de la potere, ele totu se mai repeta și asta-di, în cătu, în locu d'a ne ocupă s'nu mergemu înainte, stămu în locu numai ca s'nu audim cum s'nu ataca administrațiunea trecută.

Dloru, s'a d'is'u că este influinț'ia consilierilor care a silitu pe ministeriu s'nu se retraga de la potere. Eu amu d'is'u în particularu, în adunările intime, și o repetu asta-di la tribun'a Camerei, că chiar' acei-a carii nu ne cunoșce, scindu numai pozițiunea noastră de guvern alu României, — de ministrii mandatarii ai națiunii romane, nu trebuiau s'nu creda c'amu fi fostu capabili s'nu facemu, nu o lasitate individuale, daru o lasitate națională. Nu, nu e influinț'ia consilierilor care ne-a silitu s'nu ne retragemu; situațiunea Europei și situațiunea ce ni s'a facutu la noi în tiora ne-a indemnatu s'nu credemu, că este prudente s'nu ne tragemu de la potere, spre a lasă loculu unor omeni cari au totu atăt'a anima de romanu ca și noi și cari au esperinț'ia și au datu dovede de talente mai multu de cătu noi.

Mai ant'eu, Dloru, omenii cari șiedu multă vreme la potere slabescu, fiindu că lumea nu vede de cătu numai reulu: trebuie numai genii mari, și omeni cu talente forte superioare ca s'nu pota s'nu se țienă multă vreme la potere fără ca lumea s'nu se ostenesca de d'insii. Noi nu suntemu și nici ne credeamu de tali'a aceea, simțiamu că lumea începuse s'nu se ostenesca, și era mai bine s'nu ne retragemu până candu lumea nu era cu totulu ostenita.

Dacă este și alta consideratiune. Ore este bine ca consilierii tronului s'nu fia totu d'aun'a totu aceia-si? Este bine ca numai o nuanț'ia, chiar' care ar' represintă marea majoritate d'în țiera, s'nu dea consilierii tronului? Nu este bine s'nu se dea ocașiune și celorlalte nuanț'ie a s'apropiă de tronu ca tronulu s'nu i veda, s'nu i apretiesca, s'nu i știme; și ei s'nu se obișnuiesca a-lu iubi și a-lu adoră mai multu de cătu pot' s'nu facea cine-va candu vede pe suveranu de departe?

Dar, Dloru, în situațiunea de fatia eră o ratiune de Statu și mai mare, și mai urgentă. D'în toate părțile se radica glasuri, și glasuri puternice cari au o influinț'ia mare, nu numai a supr'a unui Statu de a dou'a ordine ca alu nostru, care e nascutu de ieri, dar' chiaru a supr'a imperatorilor celor mai puternici. Ei bine, candu se radica o opiniune care este defavorabilă unui guvern, este de detori'a lui s'nu se retraga, și s'nu esa pentru ca s'nu vina altii s'nu dovedesca lumei că ceea ce s'a d'is'u nu este așeratu, și că ceea ce esprime acelu guvern nu eră o opiniune impusa națiunii, că acelu

*) A se ved' nr. 178.

guvernu nu eră alu unei partide, ci în actiunea sa cea mare eră espreșiunea națiunii întregi. (aplaude). Dloru fiți incredinț'iatu, că omenii de valorea acelor cari sunt asta-di la potere, omeni cari prin trecutul lor au potutu s'nu inspire increderea, fiindu că au fostu multă vreme la potere, au s'nu vina și s'nu dovedesca Europei, că ceea ce s'a d'is'u că noi suntemu instrumentulu altei poteri și altora interese decâtu ale națiunii, n'a fostu așerate. Sunt incredinț'iatu că acei cari au venit la potere după noi, au s'nu desmintia totu ce a fostu calumniosu, și s'nu dovedesca lumei, că națiunea română voiesce, er' nu face voinț'ia cutărui omu său cutărei partide, (aplaude).

Dloru, ce ne acușă pe noi cartea roșă? Această carte este de 110 pagini și 30 sunt destinate numai României. Dloru, intoleranț'ia religioasă este partea ant'ia. Ei Dloru, va răspunde ministeriului de asta-di în această cum amu răspunsu și noi: nu este intoleranț'ia religioasă, ci este, o genă, o inconvenienț'ia socială și potu dice națională, (aplaude).

În România nu se crede că s'au potutu realiza în asi' tempu scurtu toate condițiunile de potere, ca s'nu mai fia ameninț'iată naționalitatea, și de aceea s'a pusu chiaru în constituțiune că nu se potu aduce în România colonie străine, și această s'a facutu nu d'în ura contra strainilor, vorbescu despre așeratul sentimentulu naționalu, precum nici d'în intoleranț'ia contra Israelitilor, ci a facutu o parte a tieriei îngrigite ca s'nu fia tier'a inabusita de colonie străine. Era ce amu spusu, și éta ce au s'nu spuna și sucesorii nostri. — Și atunci Europ'a nu va mai pot' s'nu dice că sunt cuvinte ale unor omeni cari voiescu s'nu exploateze proprietatea, fiindu că onor. dlu D. Ghica și onor. dlu Cogalnicenu n'au trebuinț'ia de această; pozițiunea lor este ascurată de multu în societatea română; n'au trebuinț'ia de midilocele cele miserabile, de cari presupunemu strainii că amu avutu noi trebuinț'ia pentru ca s'nu exploatăm credinț'ia poporului, pentru a ne țienă la potere și a deșceptă într'ins'a sentimente cari n'au fostu, nu sunt și nu voru fi a-le Romanilor. (Aplauze prelunge).

Dloru, mi-va dice cine-va, că sum imprudente, ca s'nu răspundu la cartea roșă; că pot' sunt presumț'iosu, de aceea vi s'nu mi radicu unu pedestalu în cătu s'nu me potu sui la înalt'imea dlui de Beust ca s'nu i răspundu. — Nu dloru, că este o necesitate nascută în mine d'în o mare grigie, vedindu pe Șeful cabinetului unui imperiu atăt de mare și puternicu, pe dnu de Beust, omulu celu mai inteliginț'ios și celu mai curagiosu, care a mersu cu curagiulu său până a compromite esistenț'ia regatului Sasoniei în rebelulu d'în urma, vedindu cum unu asemene omu pot' s'nu se înșapăimene, candu unu Statu nascutu de ieri, care abi' a începutu s'nu aduce elemente de întarire ca s'nu se conserve esistenț'ia, vedindu cumu D. de Beust s'a spariatu și de unu anu și jumătate nu se ocupa de cătu de acelu uriasu care se radica în faci'a și cere o armată permanentă de 800 mii de omeni amu crediutu că trebuie s'nu ne îngrigim. S'nu ve spunu dreptu dloru, a fostu și o necesitate personală care a venit și a adaugatu la alte motive, care m'a facutu s'nu me retragu de la potere: a fostu ca s'nu resuffu și eu odată, s'nu potu vorbi fără s'nu amu nici o răspundere cătra nimene și s'nu compromita guvernulu tieriei.

Unu Imperatore mare, care are atâtea milioane de supusi asta-di, candu se coroneza rege alu Ungariei, Dnu Beust i pune sabi'a în mană, și elu taia în patru părți ale aerului, și promite s'nu cuceresca toate țierele cari au ținutu de coron'a St. Ștefanu, noi înse nici nu ne amu îngrigitu, nu ne am culcatu ser'a cu mai multă grigie, nici ne amu școlatu dimineti'a cu mai puțină multă grigie; amu d'is'u că această este o formulă la care țiene imperiulu Austriei, fiindu că este unulu d'în imperiile cele mai tradiționale, și țiene la toate formulele, chiaru și la acele care nu mai pot' av' adi nici o însemnată. Dar' D. de Beust nu face asi', elu se sparia, suna alarma în Europa întreaga, cere o armată permanentă de 800 mii omeni, fiindu-că Dnu Candiano a trasu sabi'a d'în teacă! (aplaude).

S'au facutu manifestări de pangermanismu, unde și drapelulu nostru a fostu bagatu și plimbatu pe ulițe, și noi nu amu îngrigiatu: la noi vinu emisari unguri, se plimba prin țiera și nu le d'icemu nimica, ba înca le dăm de mancară și de beutura. Ei bine, cum d'icemu Dlu bar. Eder parcă noi amu fi unu colosu și Austri'a o potere mică și de câte ori ne miscăm, vi e tema s'nu ve ștrivim. Vedeti că nu e lucru seriosu. Prin urmăre, Dloru, grigie pentru grigie, frica pentru frica, d'icu și eu cum se dice „frica la mine, frica la tine, frica la noi la amendoi.“ Și dacă nu întielegu cum dlu de Beust s'a spariatu, fiindu-că d. Candiano a trasu sabi'a (ilaritate), și nu sabi'a, — pentru că dlui nu mai are sabi'a acum — ci fiindu că trasu pen'a, atunci s'nu ne fia permisu s'nu ne îngrigim și s'nu ne temem și noi la rindulu nostru că Domnilor nu au gânduri bune cu noi. Desfidu ca Austri'a s'nu dovedesca o singură urma de ale noastre peste Carpati, s'nu dovedesca unu singuru faptu nu numai alu guvernului, ci alu ori căru particularu, că a mersu s'nu tulbure liniștea Austriei, și candu noi amu remasu prudenti, la ce s'nu le fia tema? Austri'a, o potere mare, care este asta-di marginită despre Germani'a, nu va caută ore s'nu se deschidă locuri de desvoltare în partea opusă unde crede a gasi o mică pucina resistentă? D-voștra sciti, d-loru, că armat'a Austriei mesura tier'a cu lantiulu și astfelu potemu crede că cu i-a fostu fome ieri, i pot' fi și asta-di, noue înse nu ne pot' fi fome fiindu invetiati cu saraci'a.

Se mai dice d-loru în cartea roșă că ne armăm peste mesura și că prin urmăre n'avemu intenț'ii bune, n'avemu

intentiuni numai de aperiare, ci si de agresiune, se intelege. Mai este inca o fraze totu in cartea rosia relativa la Serbi, unde se dice ca guvernulu Austriei vede cu multumire, ca Serbi'a se intarece si-si cresce puterea in proportiune cu midilocele ei, fiindu ca suntu aceste elemente care se creedia, — dupa propriile cuvinte ale dlui Beust, — pentru viitorulu imperiu turcescu.

Ei bine dloru, de ce ore ceea ce este bine pentru Serbi'a, nu este bine pentru Romania? De ce Serbi'i cari sunt inarmati pana in dinti, si acest'a o scie tota lumea, nu ingrigescu pe nimeni? si de ce pentru noi, candu d'in nenorocire numai amu votatu unu proiectu de lege ca se ne organizamu puterea armata, deca nu totu atatu pe catu Serbi'a, dar' pe jumetate, de ce noi care nu avem nici o pusca pentru 50 Romani, ne armamu peste mesura, pe candu Serbi'a avendu pote un'a si doua pusci de fia-care Serbu, nu este pre armata?

Dar' ce me ingrigosce mai multu este, ca s'au facutu administratiunii trecute imputari ca este instrumentulu iatereceloru straine. Care sunt dovedile? N'a venitu cartea rosia cu nici o alta doveda, de catu ca puscele cu acu pe cari le amu cumperatu de la guvernulu Prasiu nu au venitu prin Rusi'a. Dar', dloru, ne vinu tunuri si munitiuni de resbelu prin Austri'a si judecandu totu astu-felu Rusi'a ar' fi trebuitu se dica, ca suntemu instrumentele Austriei; daca acele arme si munitiuni trecu prin Turci'a, ca suntemu instrumentele Turciei. Prin urmare, noi cari suntemu incungurati de aceste puteri, ori pe unde ne-ar' trece armele, vomu fi acusat'i de instrumente ale acelei puteri astu-felu, incatu vomu fi pusi in positiune de a nu ne mai pote arma nici o data, ca-ci fie-care ne va acusa. Cu Austri'a si cu Turci'a amu cochetatu multa vreme; cu Turci'a si astadi chiaru i facemu mare servit'u, pe candu cu Rusi'a pana ieri amu luptatu, si n'amu incetatu de catu atunci, candu n'amu mai fostu amenintati de d'ins'a.

Ni se dice, de ce puscele se nu vina prin Austri'a si se nu vina prin Rusi'a? Fiindu-ca, cumu amu respunsu si baronulu Eder, duceti-ve in Prusi'a, cautati registrele, matriculele, si veti vedea ca puscele acelea sunt scose d'in fabrica d'in Dantzig, si lini'a cea mai dropta ca se vina de la Dantzig in Romania, este prin Rusi'a. Rusi'a a acordatu guvernulu nostru acea autorizare indata, pe candu cu Austri'a trebuia se mai asceptamu inca 5 si 6 lune, pentru ca trebuescu multe formalitati, administratiunea ei fiindu complicata, pe candu in Rusi'a a datu imperatulu voia si armele au trecuta.

Eu unulu, dloru, m'amu simtitu fericitu candu amu fostu inscintiatu ca vinu armele. Mai anteu, pentru ca Suveranulu Franciei o sciea; prin urmare nu ora nimicu complotatu pe subtu ascunsu, cumu dice d. Beust, si apoi puscele trecundu prin Rusi'a, prin acest'a s'a radica o grigia pentru care tota viet'a ne amu luptatu; ca-ci sciti ca atunci, candu cino-va e spariatu o data, se teme apoi si d'o umbra. De candu Rusi'a a lasatu se treca armele nostre si ne a lasatu se ne armamu, ne-a ascuratu prin acest'a, ca nu mai are intentiuni se ne cuceresca. Eu amu fostu forte fericitu ca ne-a datu acesta doveda, si asiu dori ca si Austri'a se faca totu asi'a, ca se ne probeze ca nu mai are nici unu gandu a supra nostra; adica se ne lase cu totulu liberi d'a ne arma, pentru ca nu Romania aru pote se faca ombragiu unui imperiu asi'a de mare ca Austri'a.

Dar', domniloru, noi amu mersu mai departe cu prudentia. Candu o sora a mea este maritata, nu am dreptulu se me ducu se me amestecu in menagiulu seu, nu amu dreptulu se facu celu mai micu pasu care se pota da banuiera sotiuului ei, ca asiu voi vre o data se aducu zizania si desbinare in casa loru. Inse, dloru, ore candu sociulu ei, cumnatulu meu, va merge pana a o maltrata cu brutalitate, candu o va trata ca pe o sclava, candu scie ca ea este d'intr'unu sange nobile (aplause multu prelungite), candu voi vedea ca radica cutitulu a supra ei, nu amu eu ore dreptulu se strigu, se lu oprescu de la acea crima, (aplause entusiaste indelungu repetite pe tote bancele si in tote tribunele.) Ei bine, d-loru, amu mersu cu prudentia pana la lasitate, fiindu c'amu nabusitu in anim'a nostra acelu tipetu, (aplause viue . .)

Vecinii nostri Magiari sciu, D. Andrásy, d. Clapea si reposatulu Teleki, a carui tie-rena o aducu de martura, sciu si potu spune ca noi, chiaru candu eramu pe teramulu revolutiunaru, candu luptamu atatu pentru noi catu si pentru densii in 1849, in midiloculu Parisulu, chiaru atunci n'au gasitu nici unu cuventu, nici o idea d'in partea nostra, ca voimu se cucerimu Transilvani'a, si nu le amu cerutu altu ce-va, de catu se fia consecinti cu principiile cari le declarau lumii, si cu drepturile cari le reclamaru pentru d'insii, adica se dea si Romaniloru acele si drepturi cari le dau si celorlalte natiuni.

Acesta conduita a nostra potea se le serve de chiezasia, de ascurare, fiindu-ca atunci nu mai era dreptulu istoricu, elu era ruptu de revolutiune si cu tote aceste nu amu voit se avemu altu limbagiu, si alta conduita; pentru ca ne amu disu: suntemu pucini, 5 milioane numai in Romania, dar' scimu ca nu aglomeratiuni sunt acele cari facu puterea unui statu, ci unitatea si dezvoltarea lui in civilizatiune. Ne multumimu se fimu tari prin principiile noue ce le infatisiamu, fara se ne mai uitamu la nimicu afara d'in tier'a nestra;

inse le amu disu: este in interesulu vostru se fiti consecinti cu principiile vostre; se nu amblati a da satisfactiune unoru traditiuni ale trecutulu, se nu ve creati greutati, cari potu se ve puna intr'o di in pericolu.

Ei bine, dloru, care omu, candu pe teramulu revolutiunaru este moderatu, viindu la putere ar' fi mai esaltatu, candu scie catu de grea e raspunderea faptelor sale? Dnii Andrásy, Klapka si Türr, acum doi ani venira in Bucuresci inaintea bataliei de la Sadov'a ca se trateze cu noi, si nu le-am cerutu nimicu nici atunci, candu poteamu roesi, nici atunci nu li-am tienutu altu limbagiu decatu acel'a de mai nainte, cum dara au creditu d-loru ca asta-di fiindu la putere asiu pune eu in jocu esistinta nostra natiunale ca se alergu dupa teorii, ori catu de sublime si legitime ar' fi ele? Vorbindu de Unguri, mi-aducu a minte de ce'a ce mi-dicea unu englesu alaltaieri — nu o persona oficiale, unu consulu, nici unu interesatu la podurile de feru seu alte intreprenderi, — unu Englesu cu totulu desbracatu de ori-ce interesu si care judeca lucrurile cu sange rece, dupa multe intrebări ce mi-a facutu, mi-a disu: „Scii ce efectu mi-facu aceste? Mi-aducu aminte de fabula lupului care cautu galceva mielului ca-i turbura ap'a. Asia sunt si vecinii d-v. facia cu Romania.“

Eu, dloru, asiu dice lupului ca se-si aduca aminte, ca Ségure candu vine la istoria Romaniloru si incepe de la fundarea Romei, dice ca la celu d'anteiu pasu alu Romaniloru s'a veditu, ca ei sunt pui de leu. (Aplause scotosose si repetite).

Noi, cumu am declaratu, avemu elemente de fericire, si deca vomu fi vrednici, vomu fi adeverati stranepoti ai Romei. Vomu scii 5 milioane, cumu suntemu, se ne facemu unu locu in societatea Statelor Europei, astufelu cumu altii nu potu se si-lu facea, de si sunt mai multe milioane.

Se fia secure Statele vecine, care au fericita vointia de a nu pune in positiune se le dicemu fratii nostri, — frati cum le dicemu Serbiloru — ca nu voru ave nici unu subiectu de grigia d'in partea nostra, dar' se nu uita ca atunci candu voru voi se injunghie pe sora nostra de d'incolo, care este maritata cu d'insii, sangele ei le va stropi fruntea si mai curendu seu mai tardiu, Franci'a si Roma, candu capitolulu va domni era a supra Italiei, si voru recunosce sangele pe fruntea ingiunghiatoriloru si nu voru lasa pe stranepotii loru se piera, (aplause entusiaste repetite in sala si in tote tribunele).

Acuma, dloru, se ve citeza unu micu incidentu d'in care veti pote vedea catu d. de Beust, care asta-di este organulu Ungariei, este de nedreptu, si catu este de orbitu cautandu-ne galceva, sub pretestu ca am fi adusu arsenale intregi si ca aceste arsenale ni vinu d'in Rusi'a. Diccamu bar. Eder: cum poti dta se fia unu singuru minutu in erore a supra celoru ce se petrecu in Romania? Dta care ca omu politicu esti de atata timpu in Romania, dta care esti consulu si ai unu servit'u in Romania multu mai vechiu in personalu, si mai inamovibilu de catu guvernulu tiei, dta ce ai in fia-care orasielu cate unu staroste, cate unu sub-consulu, era nu unu politianu cum am eu, venitu de ieri seu de alaltaiari in administratiune? dta care poti se cunosci tote cate se petrecu in Romania, cum poti se relatezi asemenea lucru, si se ne dai alte calificari de catu acelea cari ni se cuvino? i spuncamu acest'a pentru ca indata ce au inceputu se vina armele, au inceputu si raporturile oficiale, si astu-felu eta ce dice raportulu d'in Iasi alu d-lui consulu: elu dice ca au sositu in Romania la Radauti 90 de colete si acest'a este si in cartea rosia in limb'a germana si tradusa in cea franceza in diarie. Sciti inse ca o coleta nu coprinde de catu 25 de pusce, prin urmaro 90 de colete cate 25 de pusce, facu 2250 de pusce. Alu doilea transportu este de 130 de colete cari facu 5250 de pusce. Si aci observati, ca se pote vedea chiaru in arsenalele nostre, ca jumetate d'in colete erau pline cu cartusie si fulminante, care cuprindu mai multu locu de catu puscele. Daru d. consulu spune ca i-a declaratu d. prefectu de Botosiani ca suntu 50 de mii de pusce; daca se pote sustiene acest'a ca 50 de mii de pusce se potu transporta cu 44 de cara, ca-ci unu transportu a fostu de 19 cara si celu-l-altu de 25. Ei bine, dlui spune ca astu-felu a declaratu d. prefectu de Botosiani si apoi dice ca d. Bratianu mi-a spusu ca sunt numai 25 de mii cumperate. Cumperate, dloru er' nu date. Nu avea d. consulu de catu se numero coletele si se scia ca nici o coleta in nici o tier'a d'in lume nu contiene mai multu de 25 pusce; deca ar' fi facutu atunci socotela, ar' fi veditu ca d. prefectu a facutu ca copilulu teribile: ca-ci copiii teribili de indata ce vedu ca se teme cine-va de ei, nu-lu mai lasa in pace nici di nici nopte, si ca se inspaimanteze, spune lucrurile de o mie de ori mai mari de cum sunt in realitate. Asia a faculu d. Hasnasiu de Botosiani, a veditu pe consule, pe suptu-consule, pe staroste, pe toti impiegatii consulatulu Austriei sperati, a veditu ca se punu toti agentii, se insira toti dragonarii, tote agentiele pe drumulu celu mare, si atunci a facutu ca copilulu teribile si a voit se-i sparia, si agentii au patitu-o ca istoria tiganului, candu venia cu perulu vilvoiu in satu dicendu ca i-a esitu o suta de lupi nainte, dara pe urma s'a doveditu ca erau numai frundiele care se miscasera de vantu.

Cum voiti acum se nu credu eu, ca nu este unu scopu ascunsu, candu o imperatia asi'a de mare, cu unu personalu asi'a de mare — unu personale care candu noi amu indrasnitu se dicemu ca nu suntu adeverate cele ce denuntia, a datu alarma in tota Europa — afirma ca sunt persecutiuni contra

Israelitoru in Moldov'a, ca s'au inecat Ebreii in Dunare, ca s'au torturatu si violatu femei. Am disu ca acele notificari nu sunt basate pe adeveru, — ca altulu este scopulu, si pentru acest'a Austri'a a facutu o cestiune importanta d'in denuntiacari neadeverate. Am indrasnitu se punemu in dubiu adeverulu aretariloru dlui dragomanu cutare, seu cutare, se respingemu acusat'ile ce ni se faceau de conspiratiuni cu Muscalii, etc., amu voit se aretamu ca dd. consuli au potutu se se insiele insi-si, precum in locu de 3500 pusce, au spusu, ca suntu peste 50 mii, inse totulu a fostu in desiertu.

Sfirsiescu, d-loru, cu partea acest'a.

Vinu la partea Bulgariloru, ca-ci am fostu acusat'i anteu de persecutiune contra Israelitoru, au venitu pe urma armele muscalesci, si in fine conspiratiunile cu Bulgarii.

Aceste d'in urma au ametitu Europa cate-va lune, catu s'a disu ca guvernulu Romanu organizeza bande bulgare cu care voiesce se surpe imperiulu Otomanu. Am disu si represintantiloru poteriloru: cum se pote crede ca noi, cari am datu dovedi, ca nu suntemu negliobi, fiindu ca causa ce am servitu pana asta-di a triumfatu chiaru contra vointiei multor'a d'in dumialoru, cum credeti ca noi am pote se ne damu de cuceritori candu midilocele ne lipsescu? ar' fi o orbire d'in parte-ne. Dar se dicemu ca Damnedieu ne a orbitu ca se ne pierda, — fiindu ca atunci candu Damnedieu voiesce se perda o tiera o orbesc mai antau, i ia mintile, — se dicemu ca ne-a luat mintile si am voit se surpamu imperiulu Otomanu, ca se ne facemu ce? Se ne facemu la rondulu nostru imperiu? Acest'a e mai multu decatu absurdu: e ridicolu. Dara in sfirsitu amu voit se trecemu in Bulgari'a. Negresitu, tote aceste nu poteau se se facea decatu cu concursulu guvernulu intregu; nu pote unu singuru ministru se conspire in contra celoru alti, nici unu ministru contra Tronulu. Prin urmare trebuia se fia de acordu si guvernulu si tronulu si chiaru tier'a, ca-ci tier'a trebuia se fia pusa in actiune. Si astu-felu fiindu, noi cari eramu la putere, cari aveamu o ostire la dispositiune, cum poteti dvostre se credeti ca pentru a face unu faptu asi'a de uriasu, ne-amu fi multiamitu se stringemu 150 de brutari, pastramagii, bragagii, cati-va individi cari au fostu in armata Serbiei, si cu acesti-a concentrati la Petrosiani se-i pornimu in Turci'a ca se surpamu imperiulu otomanu? Ei, dloru, daca amu fi avutu in gandulu nostru acest'a, Romanii au multe colonii in Bulgari'a, pe urma sunt mii de Bulgarii cari pe totu anulu vinu si lucreza mosfele nostre, amu fi compus d'in ei o banda de 10 mii de Bulgarii, apoi concentramu tota ostirea nostra in dosulu bandelor, si faceamu prin urmare o miscare serioasa. Ne-amu fi spartu neaparat capulu, daru ce voiti? inebunismu. Faceamu inse lucrulu cumu trebuie se-lu facea unu omu care are o inteligentia. Ni se face acusarea, ca se conspire in Romania; daru cumu am disu-o si in notele nostre diplomatice, s'au adunatu nu odata, ci de doue-dieci de ori bande in Rusi'a, in Poloni'a, in Turci'a, chiaru in Franci'a s'au facutu conspiratiuni, fara scirea autoritatiloru; pentru ce n'ar' fi ore asemeni conspiratiuni si in Bucuresci? Apoi, d-loru, chiaru in Constantinople este unu comitetu bulgaru; cumu guvernulu turcescu, o putere autocrata, care are unu interesu vitalu in acest'a, nu e in stare se stinga conspiratiunea, se surpe comitetulu bulgaru? si la noi, in deplin'a libertate in care suntemu noi, unde trebuie se calcamu Constitutiunea voindu se oprimu aceste comitete, cumu se nu se pota banu ca aru fi unu comitetu care ar' ave alte aspiratiuni de catu ale Statelor vecine?

Detori'a nostra, dupa institutiunile ce avemu, se marginesce a supraveghia, si numai candu se efectueza o fapta, atunci trebuie oprita: atatu ne permite constitutiunea.

Dar' ce amu facutu noi in cestiunea de facia? Indata ce amu aflatu ca s'au adunatu 150 omeni la Petrosiani, si au trecut d'incolo, indata amu concentratu toti granicarii, toti dorobantii, amu impenatu cu ostire tota granita, amu facutu ce-va mai multu, amu violatu constitutiunea, am violatu legile tierii si pentru acest'a pote se ne tranea d. Apostolenu d'inaintea curtii de casatiune — ca-ci amu luat omenii de pe marginea Dunarii si i-amu internatu la munte, si amu luat omenii de la munte, si i-am tramisu la Dunare, am luat omenii banuiti de a fi in conspiratiunile bulgare si i-amu inchisu fara se-i tramitu mai multe lune inaintea justitiei, fiindu ca scieamu ca justitia are se-i achite, amu facutu inse aceste calcari de legi fiindu ca credeamu ca o pentru unu interesu natiunale, ca se scapamu tier'a de mani'a ce se radicea a supra ei, si pentru acest'a ve voiu cere unu bill de indemnitate.

Amu facutu, Dloru, politic'a pentru guvernulu trecutulu in contra Bulgariloru unu anu de dile. Intrebati pe insii toti Bulgarii d'in tiera, deca unu anu de dile n'amu staruitu continuu pe langa d'insii pentru ca se evite ori ce conflictu, on. D. Cogalniceanu este aci; Dsa scie si pote se declare, daca eu n'amu statu nopti intregu fara se dormu la telegrafu incunguratu de mai multi Bulgarii cunoscuti, si deca nu-i conjuram se nu compromita Romania, care n'a fostu pentru d'insii o muma vitriga, ci o mama buna si tandra. Atunci am isbutitu, am isbutitu intr'adeveru, silitu se trecu preste legile tieriei, preste constitutiune, pentru a radica ori ce pretestu de acusare inimiciloru tiei, dara a trebuitu s'o facu fiindu-ca punu patri'a mai pe susu de ori-ce si mai inainte de ori ce simtiementu. (aplause prelungite). M'amu dusu la Giurgiu, D-loru, si incunguratu de bulgarii cei mai insemnati si mai intehginti de acolo, am chiamatu la telegrafu pe bulgarii insemnati d'in Alexandri'a pentru ca acesti-a se corespunda cu cei de peste Dunare si li amu disu: ati venitu in tiera si ati gasitu asilu si ati gasitu frati, cari v'au pus la

mes'a loru si v'au saturatu, nu voiti acum se-le respundeti dreptu recunoscintia pentru binele ce ati gasitu la d'insii cu ingratitudine. Intielegemu sentiemintele de cari voi sunteti animati, le apretiamu, dar' nu veniti se ne sacrificati pe noi pentru voi, ca-ci ati comite actulu celu mai mare de ingratitudine, si le amu adaogitu: candu veti vedea ore pe Turci in Giurgiu si pe Austriaci in Bucuresci, remuscarea nu ve va musica ore de anima! — Bulgarii au respunsu, Dloru, la apelulu nostru, ca n'au mai facutu nici o miscare, am a le areta tota recunoscintia mea c'au nabusitu simtiemintele cele mai nobile pentru securantia Romaniei, vedeti, Dloru, astu-felu ca noi amu facutu politia pentru Turci'a, si amu facut'o mai multu de catu trebuia, mai multu de catu ne indetorau tratatele si interesele tierii nostre. Daru, pote ca Turci'a nu s'a aretatu multiamita, pentru ca n'am voitu se fimu cala: n'am voitu se ne facemu calaii Stateloru mari, n'amu potutu se semenamu cu d'insele, se avemu capulu aproape de anima. Noi cari suntemu unu statu micu, avemu anim'a mai aproape de capu si astu-felu nici o data nu ne potemu compara cu Statele mari, nici o data nu potemu ave acea libertate de inteligintia, pe care o au ele, in catu se potemu spendiura si macelari omenii. (aplause numeroase). Nici o data n'amu potutu si nu amu pote se tradamu noi pe Bulgarii d'in Romania si se-i damu la spendiuratore, fiindu ca atunci Domnedieu ne ar' fi blasfematu, si Romania in adeveru ar' fi peritu! (aplause frenetice si prelungite). In acesta privintia ceea ce a d'isu Ministeriulu de ieri, are se continue celu de adi; ceea ce amu facutu noi au se face si ei, fiindu ca si ei au anima, si au acelea-si sentiemente si detorii de Romani ca si noi. Atunci tote poterile Europei voru vedea ca sentiementele cari ne au facutu pe noi se lucramu ast-felu, nu erau nici sentiemente, nici vointi'a unui omu, unei nuan-tie, unei partite, ci sentiementele, vointi'a natiunei intregi.

V'amu apusu Domniloru ca in asemenea improjurari eu recunescu c'am facutu unu actu de detoria catra tiera, scapandu-o de acelu guvern, pentru ca altii se vina si se inchida tote gurele ca acelea cari ne acusa, si se incredintieze Europ'a intrega ca simtiemintulu ce l'amu exprimat noi, este simtiemintulu tierii intregi si ca nu ceremu de la Europ'a nimicu altu de catu se ne lase in pace se ne potemu desvolti in limitele si in conditiunile acelea in cari ne gasimu si ceea ce vomu gandii cu totii — ca unu singuru omu ca trebuie se facemu.

De aceea daru rogu atatu pre d. Apostoleanu catu si pe toti acei domni, carii au vorbitu pana acumu despre administratiunea nostra, se uite mic'a mea individualitate, se uite ace'a administratiune ca-ci si noi amu avutu ocaziunea a ne plange multu in contra administratiunei trecutului, si candu ne amu aflatu acolo, ca se administramu, amu avutu ocaziunea se recunoscemu ca chiar' acei pe cari-i credeamu cei mai vinovati, au facutu fapte forte mari si forte natiunale.

Ei bine domniloru, faceti si domni'a vostra totu asi'a, cum amu facutu noi, nu faceti ca cei carii vorbesu aci de alaltieri si prin vorbele lor vroiescu era-si se nasca luptele sfasiatorie intre noi, nu faceti asi'a, ci se lucramu toti impreuna si atunci fiti incredintiati ca ne vomu areta in faci'a lumiei intregi ca suntemu Romani, ca suntemu uniti si ca meritamu tote acele institutiuni ce ne amu creatu, ca-ci noi ni le amu creatu si voimu se le respectamu, er' nu ni le amu creatu numai pentru ca ne place se le avemu. Scimu ca re-

presentantii poterei statului Romanu sunt consiliarii tronului, era nu nisce fractiuni ale unoru partite politice. (aplause). Negresitu ca daca vomu intielege cum trebuie se ne aretamu in faci'a lumiei, atunci nici odata nu ne vomu lua la lupta inutile si individuale, ci d'in contra vomu veni si vomu da totu concureulu nostru, fara reserva, fara nici o reserva guvernulu de asta-di pentru ca se se pota infatisa inaintea Europei si se-i pota dovedi ca sunt adeveratii reprezentantii ai natiunii, era nu reprezentantii vre unei partite; ca sunt in fine consiliarii tronului.

Pentru tote aceste motive dara ve conjuru ca se votamu adres'a asi'a precum ni s'a propusu de comisiunea nostra; prin ea se aretamu totu ce simtamu, si ce voimu; se aretamu, ca suntemu o natiune tare si energica era nu cea ce d'eu chiaru diarele poteriloru amice noue. Fiindu ca vorbescu despre acele diarie, v'asiu citi ceea ce s'a vedutu publicatu in corespundintia generale a Germaniei de Nordu unde se dice: „Cum ati credutu ca o se avemu mai multa simpatia pentru o natiune slaba care nu are nici unu titlu, care n'a sciutu se lupte cum a luptatu natiunea Maghiara contra a tuturor furtuneloru de si-a scapatu individualitatea cu poterea sa propria.“ Ei bine, se dovedimu Europei, se dovedimu lumiei care se indeosece de noi, ca potemu multu, cu tote ca n'amu fostu in conditiunile norocite ale maghiariloru, cari aveau intr'o mana sabi'a si in cea-l-alalta Sceptulu S-tului Petru.

Voci: S-tu Stefanu.

D. I. Bratianu. Nu; Santulu Petru, fiindu ca totu de-un'a candu navaleau a supr'a nostra veniau si c'o bula d'in partea Papei pentru ca se cuceresc si se estermine pe eretici; de ace'a Ungari'a a luptatu singura, ca-ci ea lupta cu totu catolicismulu Europei, pe candu noi totu-de-un'a amu avutu se luptamu cu navalirile Tatariloru, cu navalirile Mulsumaniloru, cu navalirile Poloniloru si totu-de-un'a singuri. A fostu lesne Ungariei se scape individualitatea sa, candu lupta cu unu micu ducatu ca alu Austriei, pe candu noi luptamu contra a 4 mari poteri, contra a 4 mari elemente in Europ'a. Daca Ungari'a a scapatu individualitatea sa in conditiunile acele favorabile, si noi, in conditiunile cele mai grele amu scapatu natiunalitatea nostra, si asta-di, ne aflamu o natiunalitate ce ese in fati'a lumiei c'o individualitate care merita a i se porta de grigia! Dloru, actulu nostru asta-di e adresatu si Europei, care-i a spunemu ce suntemu, si ca ne aflamu in stare de a fi, d'a traia, d'a ne apera. Ve rogu, ve conjuru a-lu vota asi'a cum este, si se cada a supr'a capului meu reulu ce aru pote rezultati d'in elu pentru Romania. (Aplause unanime si entusiaste).

Varietati.

** (D. Emanule Cretiulescu) fu chiamatu d'in functiunile sale de agentu alu Romaniei in Parisu, si secretariulu Cristianu Vrana fu insarcinatu provisoriaminte de a conduce aginti'a.

** (Invingerea principiului de natiunalitate.) Denumirea lui Lavalette de ministru alu esterneloru in loculu lui Moustier este unu factu de una mare insemnatate. Acesta schimbare in ministeriulu Franciei se atribue influintiei principelui Napoleone si unui memorandu relativu la situatiunea

d'in Orientu, care fu presintatu mai de curendu imperatului Napoleone. Inlaturarea lui Moustier puse capetu politiceit turcofile a Franciei, si politic'a favorabile principiului de natiunalitate are a decide era-si despre sortea Europei. Represintantii si amicii poporeloru crestine d'in Turci'a, cari se afla in Parisu, s'au imbucuratu in gradulu celu mai mare de acesta schimbare, la care ei inca au lucratu d'in tote poterile. Anume Romania si Greci'a sunt forte favorizate prin caderea lui Moustier si inaltarea lui Lavalette.

** (Sistemulu federativu in staturile d'in imperiulu otomanu) este titlulu unei brosiure politice, ce are se apara dilele mai de aproape la Parisu. Se atribue brosiurei unu caracteru oficiosu, si este menita a fi respandita in mesura mare intre poporele d'in Orientu. Se intielege, acesta brosiura vorbesce multu despre beneficiile ce Franci'a a dovedutu si va dovedi in favorulu crestiniloru orientali, si se repetiesce in ea de multe ori fras'a, ca natiunile apartienu loru inse-si, si ca ele au de a-si determina sortea. Se pote observa inse-si, ca brosiura a destiunata voiesce una Romania mai estinsa, unu regatu serbu cu Montenegro, Hertiegovin'a si Bosni'a, si unu regatu grecu fara de Constantinopole. Se fia ore aceste principiele politice a le lui Lavalette?

** (Dora d'Istri'a), acesta Romana literata, membru deja alu mai multoru Academie scientifice, capeta dilele trecute diplom'a de membru alu Academiei d'in Rovigo.

Sciri electrice.

Bucuresci, 18 diec. Mihailescu fu denumitu de prefectu alu politiei.

Madridu, 20 dec. Foi'a of. „Gazetta“ constata, ca alegerile au decursu preste totu loculu in lenisce, numai in Remolino, in proviucia Saragossa, avu locu unu conflictu intre partitele acestui satu.

Londra, 21 dec. Gladstone (noulu ministru) fu realesu. In cuventarea sa catra alegatori, Gladstone promise crutiari in bugetu.

Parisu, 20 dec. Imperatulu primu eri pre noulu ambasadoru grecescu Rangabes, care-si predede acreditiv'a. Unu decretu imperatescu de la 19 l. c. conchiama consiliarii generali pre 11 ianuariu 1869.

Parisu, 20 dec. „Patrie“ dice: pana la 19 l. c. Port'a nu dechiarase Greciei resboiulu.

Fiindu alalta-eri (luni) serbatore, si urmandu craciunulu rom. catoliciloru, nu potemu da in septeman'a asta de catu doi nri: unulu asta-di, si altulu care va apare pre vineri demaneti'a.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.		
De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem. si la 8 ore — min. ser'a.	
„ Posionu	„ 10 „ 24 „ „ „ 10 „ 51 „ „	
„ Neuhäusel	„ 1 „ 23 „ diu'a, „ 1 „ 54 „ noptea	
„ Pest'a	„ 5 „ 19 „ d. m. „ 6 „ 31 „ deman.	
„ Czegléd	„ 7 „ 54 „ „ „ 9 „ 14 „ „	
„ Segedinu	„ 12 „ 12 „ noptea, „ 2 „ 55 „ dup. m.	
„ Temisior'a	„ 3 „ 55 „ dem. „ 7 „ 47 „ „	
„ Jasenova	„ 8 „ 4 „ „ *)	
„ Beseric'a-Alba	„ 8 „ 40 „ „	
Sosesce in Baziasiu	la 9 „ 10 „ „	

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica nmai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.		
De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.	
„ Beseric'a-Alba	„ 6 „ 27 „ „	
„ Jasenova	„ 7 „ 6 „ „	
„ Temisior'a	„ 10 „ 40 „ ser'a si la 7 ore 25 min. dem	
„ Segedinu	„ 2 „ 26 „ noptea „ 12 „ 53 „ diu'a	
„ Czegléd	„ 6 „ 35 „ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.	
„ Pest'a	„ 9 „ 55 „ „ „ 9 „ 30 „ ser'a	
„ Neuhäusel	„ 1 „ 52 „ diu'a „ 1 „ 8 „ nopt.	
„ Posionu	„ 4 „ 48 „ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.	
Sosesce in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ „ 6 „ — „ „	

Jasenov'a-Oraviti'a.		
De la Jasenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.	
„ Jam	„ 9 „ 12 „ „ „	
„ Racasdia	„ 10 „ 12 „ „ „	
Sosesce in Oravitia	la 10 „ 57 „ „ „	

Oraviti'a-Jasenov'a.		
De la Oraviti'a	pleca la 4 ore — minute dupa mediadi.	
„ Racasdia	„ 4 „ 45 „ „ „	
„ Jam	„ 5 „ 38 „ „ „	
Sosesce in Jasenov'a	la 6 „ — „ „ „	

Vien'a-Oradea-Mare.		
De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute sera.	
„ Pest'a	„ 6 „ 35 „ deman.	
„ Czegléd	„ 9 „ 27 „ „ „	
„ Püspök-Ladány*)	„ 1 „ 58 „ dup. med.	
Sosesce in Orade	la 4 „ 38 „ „ „	

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde sosesce la 3 ore dupa mediadi.

Oradea-Mare-Vien'a.		
De la Orade	pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a	
Sosesce in Püspök-Ladány*)	„ 12 „ 48 „ diu'a	
„ Czegléd	„ 5 „ 41 „ ser'a	
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „ „	
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a.	

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Arauu.		
De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.	
„ Pest'a	„ 6 „ 25 „ deman.	
„ Czegléd	„ 9 „ 47 „ „ „	
„ Szolnocu	„ 11 „ 2 „ „ „	
Sosesce in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.	

Aradu-Vien'a.		
De la Aradu	pleca la 10 ore 15 minute demaneti'a	
„ Szolnocu	„ 4 „ 22 „ dupa mediadi.	
Sosesce in Czegléd	la 5 „ 33 „ „ „	
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „ „	
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a	

Vien'a-Paris.		
De la Vien'a	pleca 4 ore 30 minute ser'a.	
„ Salzburg	„ 1 „ — noptea.	
„ Monacu	„ 5 „ 45 deman.	
„ Stuttgart	„ 11 „ 45 „ „ „	
„ Mühlacker	„ 12 „ 55 diu'a.	
„ Karlsruhe	„ 2 „ 10 dupa med.	
„ Strassburg	„ 5 „ 25 „ „ „	
Sosesce in Paris	la 5 „ — demaneti'a.	

Paris-Vien'a.		
De la Paris	pleca la 8 ore 35 minute ser'a.	
„ Stassburg	„ 8 „ 57 „ dem.	
„ Karlsruhe	„ 10 „ 40 „ „ „	
„ Mühlacker	„ 12 „ — „ diu'a.	
„ Stuttgart	„ 1 „ 20 „ dupa med.	
„ Monacu	„ 8 „ 30 „ ser'a.	
„ Salzburg	„ 1 „ 30 „ noptea.	
Sosesce in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.	

Comunicatiunea posteloru.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, sosesce in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.

„ Clusiu la Orade pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosesce in Orade la 6 ore 40 minute demaneti'a.

„ Aradu la Sibii (prin Dev'a) pleca in tote dilele, la 7 ore ser'a, sosesce in Sibii la 2 ore 15 minute noptea. Cale are 34 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.

„ Sibii la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, sosesce in Aradu la 1 ora 45 min. noptea.

„ Temisior'a la Sibii pleca in tote dilele la 6 ore deman. sosesce in Sibii la 1 ora 30 min. dupa mediadi. Cale de 36 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.

„ Sibii la Temisior'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosesce in Temisior'a la 7 ore 40 minute ser'a.

„ Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demaneti'a, sosesce in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.

„ Orsiova la Temisior'a pleca dominic'a marti-a, mercuri-a si vineric-a la 6 ore ser'a, sosesce in Temisior'a la 6 ore ser'a in diu'a urmatória.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote dilele la 6 ore dem. sosesce in A. la 11 ore 45 minute diu'a. Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.

„ Aradu la Temisior'a pleca in tote dilele la 2 ore dupa mediadi, sosesce la 7 ore 45 minute ser'a.

„ Sibii la Clusiu pleca in tote dilele, la 3 ore d. m. sosesce la 9 ore 20 min. deman. Cale de 21 $\frac{1}{2}$ mile tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.

„ Clusiu la Sibii pleca in tote dilele la 5 ore dupa med. sosesce la 11 ore 50 min. diu'a.

„ Sibii la Brasiovu pleca in tote dilele la 5 ore dupa med. sosesce la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.

„ Brasiovu la Sibii pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, sosesce la 9 deman.

„ Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambet'a la 7 ore ser'a, sosesce la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.

„ Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore demin. sosesce la 2 ore 35 min. noptea.